

УДК 343.977

Юлія Василівна ЗАГОРУЙКО,

*курсант 3 курсу навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Олена Вячеславівна ВОРОБЕЙ,

*професор кафедри криміналістичного забезпечення
та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПІДРОБКА ПАСПОРТІВ, ПОВ'ЯЗАНА З ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ

Як відомо, торгівля людьми становить значну суспільну небезпеку для осіб, яких використовують з метою сексуальної експлуатації, жебракування та залучення до інших незаконних видів діяльності, що принижують честь та гідність людини. У законі України «Про протидію торгівлі людьми» зазначено, що «Торгівля людьми – здійснення незаконної угоди, об'єктом якої є людина, а так само вербування, переміщення, переховування, передача або одержання людини, вчинені з метою експлуатації, у тому числі сексуальної, з використанням обману, шахрайства, шантажу, уразливого стану людини або із застосуванням чи погрозою застосування насильства, з використанням службового становища або матеріальної чи іншої залежності від іншої особи, що відповідно до КК України визнаються злочином» [1]. У щорічних звітах про торгівлю людьми у світі, що готує Державний департамент США, Україна охарактеризована як країна походження, транзиту та призначення для чоловіків, жінок і дітей, що піддаються примусовій праці та сексуальній експлуатації. Українці піддаються секс-торгівлі та примусовій праці в Україні, Росії, Польщі, Туреччині, США, інших країнах Європи, Центральної Азії та Близькому Сході. Ситуація ускладнюється тим, що Україна і надалі змушена вирішувати проблему масового внутрішнього переміщення осіб з Донбасу і АР Крим. Як відомо, внутрішньо переміщені особи є цільовою групою для недобросовісних посередників, що пропонують послуги з еміграції та отримання статусу біженця за кордоном. Ситуація на тимчасово непідконтрольних уряду територіях,

а також уздовж лінії розмежування, надалі викликає серйозне занепокоєння. З огляду на ці обставини вкрай актуальною є проблема вдосконалення професійної майстерності працівників поліції, від попередження злочинів у сфері торгівлі людьми, до їх виявлення та успішного розслідування [2, с. 5–6].

В процесі вчинення злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми, нерідко використовуються підроблені паспортні документи. Так, у березні 2018 року під час проведення комплексу спецзаходів одночасно в Києві та Миколаївській області співробітники Департаменту боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми Нацполіції спільно з працівниками СБУ під процесуальним керівництвом прокуратури затримали організовану злочинну групу із шести підозрюваних осіб, які займалися виготовленням підроблених документів. Про це повідомив перший заступник глави Нацполіції В'ячеслав Аброськін. За виготовлення фальшивого паспорта громадянина України зловмисники отримували 6–8 тисяч доларів [3].

Слід відзначити, що характерною є тенденція використання у якості основи для виготовлення частково підроблених паспортів бланків справжніх документів, не знищених у встановленому порядку. Повне підроблення паспортів на практиці зустрічається досить рідко, оскільки потребує відповідних науково-технічних знань, умінь та навичок, певного технічного обладнання для нанесення тексту, зображень, кріплення тощо, матеріалів та засобів, що мають відповідати справжнім. Таким чином, найчастіше відбувається саме часткове підроблення паспортів. Наприклад, СБУ викрила співробітників Державної міграційної служби, які виготовляли підроблені паспорти. Від іноземних партнерів була отримана інформація про затримання в країнах Європи 5 осіб, причетних до діяльності міжнародних терористичних угруповань, в яких виявлено паспорти громадян України для виїзду закордон з елементами підробки». Цікаво, що виявлені бланки паспортів вважаються офіційно знищеними одним із регіональних органів Державної міграційної служби. Згодом під час обшуку у будівлі міграційного підрозділу було вилучено 151 бланк паспорту, які, всупереч наказових вимог, не були знищені [4].

Слід зазначити, що необхідно більш детально та професійно перевіряти вказану категорію документів на предмет

характерних ознак підроблення. Наприклад, особливої уваги потребує сторінка з фото та іншими персональними даними: потрібно оглянути, чи немає пошкоджень на її поверхні, відшарувань плівки покриття, сторонніх штрихів та елементів. Найчастіше саме фото підлягає заміні, тому місце його нанесення на сторінці слід оглянути у розсіяному світлі, на просвіт та у косо спрямованих променях. Фотокартка власника документу може бути змінена цілком чи частково. Заміна її цілком здійснюється у три прийоми: відділення фотокартки власника (шляхом відпарювання, за допомогою леза, ножа тощо); наклейка на бланк паспорта нової і підробка тієї частини відбитка печатки, що знаходиться на фотокарточці. Відокремлення фотокартки від бланка документа часто призводить до пошкодження як бланка, так і її самої. Після того, як фотокартку відокремили від бланка документа, на її місце наклеюється фотокартка іншої особи. Застосування рельєфних відбитків печаток і штампів на фотознімках в паспортах має важливе позитивне значення як захисний засіб від підробки. У більшості випадків злочинці намагаються відтворити видалену частину відбитку тим чи іншим способом: видавлюванням штрихів загостреним предметом, наносять відбиток монетою чи безпосередньо виготовляють металічне кліше. У паспорті можуть замінити аркуш цілком, про що буде свідчити: різниця захисної сітки за кольором і малюнком у вклеєного аркуша та інших аркушів документа; неспівпадіння паперу за фізико-хімічними властивостями; відмінності штрихів записів, захисної сітки та інших зображень на межі склейки; невідповідність записів тощо. Неоднакова довжина стібків, нерівна лінія строчки, невідповідність нитки оригінальній будуть ознаками перепрошивання сторінок паспорта.

Таким чином, одним з напрямків боротьби зі злочинами у сфері торгівлі людьми, є виявлення та усунення джерел надходження підроблених паспортних документів; посилення контролю за знищенням недійсних бланків оригінальних документів; підвищення якості перевірки паспортів на предмет підроблення.

Список бібліографічних посилань

1. Про протидію торгівлі людьми: закон України від 20.09.2011 № 3739-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#n8> (дата звернення: 20.11.2018).

2. Особливості розслідування злочинів, пов'язаних із торгівлею людьми : наук.-метод. рек. / Д. В. Швець, К. А. Бугайчук, Ю. О. Михайлова, Т. А. Пазинич, О. В. Федосова та ін. ; за заг. ред. Д. В. Швеця та К. А. Бугайчука. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2017. 122 с.

3. Правоохоронці викрили міжрегіональне ОЗГ, яка підробляла паспорти. *Цензор.НЕТ*. URL: https://ua.censor.net.ua/photo_news/3057413/pravoohorontsi_vykryly_mijregionalnu_ozg_yaka_pidroblyala_pasporty_za_68_tysyach_abroskin_fotor_eportaj (дата звернення: 20.11.2018).

4. Працівників міграційної служби викрили на підробці паспортів для терористів // УНІАН : сайт. URL: <https://www.unian.ua/society/10087601-pracivnikiv-migracijnoji-sluzhbi-vikrili-na-pidrobci-pasportiv-dlya-teroristiv-sbu.html> (дата звернення: 20.11.2018).

Одержано 22.11.2018

УДК 351.74(477)

Дмитро Олександрович ІВАШКО,

курсант 3 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

Катерина Михайлівна ДОВБАШ,

слухач 1 курсу факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Вадим Сергійович СЕЛЮКОВ,

доцент кафедри адміністративної діяльності поліції

факультету № 3 Харківського національного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

На сьогодні неможливо уявити роботу будь-якого з підрозділів поліції без інформаційної підтримки чи інформаційного забезпечення.

Поняття «інформація» може розглядати у широкому (відображає використання даного поняття у загальній системі